UUTISET

Jos maaseudun taksit lopettavat kannattamattomina, seurauksena on kalliimpia kyytejä ja asiakkaille pidempiä odotuksia. **TAKSIYRITTÄJÄ MARTTI KUITUNEN, JOUTSA**

”Tilausjärjestelmä kurittaa maaseudun taksiyrittäjiä”

Kaupunkitaksit hyötyvät, ja lomia ei uskalla pitää, joutsalainen taksiyrittäjä moittii keskitettyjä ajotilauksia.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Martti Kuitusen taksi kulkee biokaasulla.

JOUTSA (MT)
Muistatteko joutsalaisen **Martti Kuitusen**?

Syksyllä 2003 hän kertoi toiveikkaana, kuinka valtion tuore investointiavustus pidentäisi monien kyläkauppojen elämää. Hän itsekin kaavaili vilkastuttavansa Mieskonmäen Kälässä sijaitsevan kauppansa myyntiä uusimalla kylmälaitteita.

Ja uusikin, mutta se ei riittänyt.

Neljä vuotta sitten hän pani lapun luukulle – jälleen valtiovallan avustuksella. Kaupan aukiolot nimittäin vapautettiin ja oluen hintakilpa sallittiin. Hinnan piti kuitenkin pysyä samana kaksi kuukautta, mikä tiesi pysyvää alennusmyyntiä ja uusia asiointireittejä asiakkaille.

Samaan aikaan asiakkaat alkoivat kysellä perustavaran sijasta television kokkiohjelmissa näkemiään erikoistuotteita.

”Ei siinä kyläkauppa pärjännyt millään”, Kuitunen summaa.

Moni muukin kyläkauppa kuoli.

Sorsii maaseututakseja

Kuitunen ryhtyi taksiyrittäjäksi. Koulu-, Kela- ja yksityiskyydit elättivät aluksi hyvin, ja yrittäjä hankki toisen auton ja rengin.

Mutta nyt tökkii tämäkin homma – terveisiä taas Helsinkiin. Syynä ovat taksien korvaus- ja tilausjärjestelmät.

Asiakas saa nykyisin Kela-korvauksen kyydistään samantien, kun on tilannut auton tilauskeskuksen kautta. Tilauskeskus taas ohjaa tilaajalle lähimmän taksin.

Asiakas saa tilata omankin kylän tutun taksin, mutta silloin korvauksen joutuu hakemaan kuittien kanssa jälkikäteen.

”Harva on valmis odottamaan rahojaan.”

Seuraus on, että Joutsasta Jyväskylään lääkärikäynnille ajavan paluukyyti ei osu oman kylän autolle, vaan Jyväskylän taksille.

”Järjestelmä suosii sairaalapaikkakuntia ja keskittää ajoja sinne”, Kuitunen väittää.

Kelalle korvausmäärä on sama, kun auto ajaa joka tapauksessa tyhjänä toiseen suuntaan. Yrittäjille se ei sitä ole.

”Mutta jos maaseudun taksit lopettavat kannattamattomina, seurauksena on kalliimpia kyytejä ja asiakkaille pidempiä odotuksia”, Kuitunen varoittaa.

Lomat vaikeutuivat

Keskitetty tilausjärjestelmä on tuonut yrittäjälle muitakin murheita.

”Ajoista Jyväskylään saa tiedon vasta samana aamuna. Se vaikeuttaa lomien suunnittelua, kun satavarmasti ne harvat Kela-kyydit osuvat juuri suunnitelluille vapaapäiville.”

Asiakas saattaa kyllä tilata kyydin vaikka viikon etukäteen, mutta keskus odottelee niitä samalta suunnalta ja ilmoittaa taksiyrittäjälle keikoista vasta viime tipassa.

Vuoden aikana Kuitusen ajot ovat vähentyneet muutenkin, osin kyytien yhdistelyn ja ehkä yleisen taloustilanteenkin vuoksi.

”Täytyy toivoa, että se on vain väliaikainen notkahdus. Muuten täytyy alkaa miettiä, kannattaako pitää kahta autoa.”

Vapaat luvat, villit kyydit?

Yrittäjän kannalta taksiliikenteen suurin uhka leijuu kuitenkin vielä ilmassa: taksilupien vapauttaminen.

”Mukaan tulisi virolaisia yrittäjiä, jotka poimivat rusinat pullasta, mutta tuskin maksavat verojaan Suomeen. Nyt meillä on luvan myötä myös yö- ja muun hiljaisen ajan päivystysvelvoite”, Kuitunen huomauttaa.

”Samalla vapautuisivat myös enimmäishinnat, jolloin asiakas ei enää tiedä, mitä matka tulee lopulta maksamaan. Koko järjestelmän luotettavuus romuttuisi.”

Kuitusen syntymäkoti on kyläkaupan lähellä, ja koti on samassa kiinteistössä kuin kauppa. Polttoainekenttä, kesäterassi ja puoti pysyvät kuitenkin kiinni.

”Nopeasti se olisi polkaistavissa pystyyn, mutta ei ole suunnitelmissa.”

Toimeentulo on taksin kanssa kuitenkin tasaisempaa kuin kesämyynnillä eläneellä kyläkauppiaalla.

EIJA MANSIKKAMÄKI

PTT:N TALOUSTUTKA

Kesän paras

Kesän paras kotimaan kulttuurikokemus satunnaiselle ekonomistille oli ehdottomasti Serlachius-museo Göstan paviljonki Mäntässä. Juuri valmistunut Göstan paviljonki on uusin osa Mänttään sijoittuvaa kulttuuriperintöä, joka on rakennettu Mäntän puunjalostusteollisuuden ympärille. Uuden paviljongin lisäksi myös aiemmat museot ovat vierailun arvoisia.

Taiteen ja taideteosten arvostelu kuuluu niitä asiantunteville tahoille, mutta myös aluetalouden ja taloudellisen kehityksen kannalta Mänttä on kiinnostava vierailukohde. Mäntän kiinnostavuus perustuu siihen, että sitä voi lähestyä kokonaan myös muusta kuin taiteen näkökulmasta.

Göstan paviljonki on hieno osoitus nykyaikaisesta puurakentamisesta. Liimapuusta tehty rakennus on vaikuttava ja sopii hyvin ympäristöönsä. Myös kokonaisena paikalle tuotu 53 metriä pitkä silta on osoitus työstä ja taidosta. Rakennukset ja ympäristö muodostavat arvokkaat puitteet taiteen tekemiselle ja kokemiselle.

Mänttään matkustaessa ei voi olla pohtimatta sitä, onko taidemuseon mahdollista menestyä keskellä ei-mitään. Sallittakoon tämä kärjistävä ilmaisu, mutta Mänttään ei mene rautatietä eikä siellä ole lentokenttää, meriyhteyksiä eikä valtateitä.

Mutta sieltäpä ne vain löytyivät samat New Yorkin Momassa katsotut Warholin ja Lichtensteinin teokset, jotka nyt suomalaisen metsän keskellä keskustelivat omien poptaiteilijoidemme teosten kanssa. Taide on kansainvälistä ja paviljonki on voittanut kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun.

Mäntällä on puunjalostuksessa merkittävä 1800-luvun lopulta alkanut historia, joka jatkuu edelleen. Jo aikanaan puuhiomon rakentaminen oli haasteellista, sillä Mäntästä ei ole suoria vesireittejä esimerkiksi Tampereelle.

Vesivoimaa oli kuitenkin raaka-aineen eli puun lisäksi saatavilla, ja tämä yhdistettynä sisukkaaseen kamppailuun etäisyyshaittojen voittamiseksi mahdollisti toiminnan kannattavuuden.

Serlachius-suvun jäsenten oma aito kiinnostus taiteisiin on synnyttänyt ja mahdollistanut sen, että Mänttä-Vilppulaan kokoontuu edelleen niin taiteilijoita kuin taiteen kuluttajia.

Pitkän aikavälin kestävä toiminta ei ole vaatinut valtavia skaalatuotannon etuja vaan sitä, että erilaisten toimintojen ympärille on luotu uutta osaamista. Mänttä ei ole osoitus vain taiteesta vaan myös rakentamisesta ja insinööritaidoista.

Kulttuurimatkalla Mänttään voi tehdä oivalluksia taideteosten pohjalta, mutta myös rakennetun ympäristön ja aluekehityksen ympäriltä. Sulassa sovussa museoiden kyljessä on jo muutama outlet-myymälä. Onpa sinne toivottu lisää majoitus- ja matkailuvaihtoehtojakin.

Hyvän tuotteen avulla voidaan ylittää monta etäisyyteen ja saavutettavuuteen liittyvää haastetta. Sinne oli matkustanut moni muukin pääkaupunkiseudun ekonomisti kesäretkelle. Junalla olisi päässyt Vilppulaan asti, mutta tätä vaihtoehtoa taisi harva käyttää.

LEENA KERKELÄ
on PTT:n ekonomisti.
leena.kerkelä@ptt.fi

Isot ja vanhat dieselit yleistyvät, jos hallitus ei herää

”Hallituksen pitäisi ymmärtää päätöstensä seuraukset ja tehdä järkeviä päätöksiä, jotta puhtaammin kulkevat autot yleistyisivät niin yksityis- kuin ammattikäytössä”, sanoo taksiyrittäjä **Martti Kuitunen**.

Hän vaihtoi taksinsa biokaasuautoon viime keväänä, sillä samaan aikaan Joutsan Ekokaasu perusti biokaasun tankkausaseman paikkakunnalle.

”On hienoa, että tuontipolttoainetta saadaan korvattua kotimaisella. Mutta aika vihertävä pitää olla, että biokaasua alkaa käyttää näillä veroilla ja maksuilla. Ajoa pitää olla paljon.”

Kuitunen manaa käyttövoimaveroa, jota kotimaista jätemetaania käyttävältä biokaasuautolta peritään puolet dieselin määrästä, mutta bensiiniautolta ei lainkaan.

Kotimainen biokaasu on myös kalliimpaa kuin tuontimaakaasu.

Lisäksi auton hankintahinta on kalliimpi tai jälkikäteen tehtävä muutostyö maksaa tuhansia euroja.

”Eroa ei kurota alle 60 000 kilometrin vuosiajolla”, Kuitunen sanoo.

”Jos autoilijoita ei tueta biokaasun käytöstä ja hallitus toteuttaa vielä suunnitelmansa poistaa taksien autoveroedun, Suomen teillä rutkuttaa pian halpoja tuontiautoja, nykyistä vanhempia henkilötakseja tai 8-paikkaisilla minibusseilla ajetaan enemmän myös muutaman hengen kyytejä”.

Taksien veroetu poistuisi nimittäin vain henkilöautoilta. Isommissa autoissa taas palaa diesel, joten bensiinin ja biokaasun yhdistelmäkäyttö kutistuisi saman tien.

EIJA MANSIKKAMÄKI

UUTISTAUSTA

Euroopan talousveturia heikottaa

Saksa on kantanut euroalueen talouden vetovastuuta halki finanssi- ja velkariisin vuosien. Nyt antavat uudet tunnusluvut aihetta huoleen: Saksan tilastokeskuksen mukaan maan talous päinvastoin jarruttaa euroalueen kasvua. 2014 toisella neljänneksellä jäi Saksan bruttokansantuotteen (bkt) kasvu ensimmäisen kerran sitten vuoden 2009 alemmaksi kuin euroalueella keskimäärin.

Saksan bkt kutistui huhti–kesäkuussa 0,2 prosenttia edelliseen vuosineljännekseen verrattuna.

Kesäkuussa alenivat myös saksalaisen teollisuuden tilaukset yllättäen 3,2 prosenttia. Saksan valtiovarainministeriön mukaan ovat talouden näkymät ”synkistyneet tuntuvasti”.

Maan suurin taloustutkimuslaitos DIW ennakoi miinusmerkkisen kehityksen jatkuvan myös kolmannen vuosineljänneksen aikana. Tällöin puhuttaisiin jo taantumasta.

Minitaantuma

DIW:n tutkijat selittävät Saksan viime kuukausien alamäkeä vuoden alun lämpimällä säällä. Leudon talven vuoksi aikaistettiin suuri määrä rakennushankkeita. Varhainen rakennusbuumi vähensi vuoden toisen neljänneksen rakentamista kuudella prosentilla, DIW arvioi.

Mutta pelkkä rakentamisrytmi ei selitä Saksan yllättävää talousheikkoutta.

Kansainväliset kriisit, kuten Venäjän ja Ukrainan välinen selkkaus, ovat jarruttaneet kansainvälisen teollisuuden kone- ja laiteinvestointeja. Saksan metalliteollisuus tuottaa tyypillisesti investointihyödykkeitä.

DIW:n tutkijoiden mukaan meneillään olevan kolmannen vuosineljänneksen aikana ovat teollisuustilaukset jääneet tuntuvasti jopa toisen neljänneksen alapuolelle. Investointien alamäki kiihtyy edelleen.

”Saksan talous on mahdollisesti luisumassa hienoiseen taantumaan”, sanoo DIW:n makrotalouden osaston johtaja **Ferdinand Fichtner**.

Putin-efekti

Puhtaan laskennallisesti ei Venäjän vienti merkitse Saksan taloudelle paljonkaan. Vuonna 2013 suuntautui Saksan koko viennistä Venäjälle 3,3 prosenttia. Se vastaa 1,3:a prosenttia Saksan kokonaistuotannosta. Mutta talouden koko kuvaa ei koskaan saa arvioitua pelkästään näyttöpäätteen ruudulla.

Poliittiset kriisit, ennen muuta pelot siitä, että Ukrainan ja Venäjän välinen selkkaus laajenee täysimittaiseksi sodaksi, romuttaa Saksan vientiä mutkan kautta.

”Geopoliittinen kriisi aiheuttaa kansainvälisille yrityksille niiden investointipolitiikkaa kuristavan psykologisen pelotteen. Tämä iskee edelleen Saksan vientiin”, varoittaa Fichtner.

Saksan teollisuus ja kauppakamari (DIHK) laskee kansainvälisten kriisien pudottaneen Saksan vientiennusteen vuoden alun 4,5 prosentin kasvulukemasta 3,5 prosenttiin. Liikevaihdon menetyksinä tämä tarkoittaa 11 miljardia euroa.

Ei trendikäännettä

Pysyvää käännettä synkempään ei Saksan taloudessa ole kuitenkaan näköpiirissä. Saksan talouden kasvudynamiikka on DIW:n tutkijoiden mukaan perustaltaan kunnossa.

”Varsinkin työllisyyden kasvu on merkittävän lujalla pohjalla”, kehaisee tutkija **Simon Junker**.

Hänen mukaansa työmarkkinoiden erinomainen tilanne yhdistettynä nousevaan palkkakehitykseen antaa kulutuksen kasvulle tuntuvia yllykkeitä. Myös Saksan vienti on – vaikkakin maltillisesti – edelleen kasvussa.

JORMA MATTILA
on Berliinissä työskentelevä ulkomaankirjeenvaihtaja.
mattila.press@gmail.com

Simpukat kärsivät eniten nikkelipäästöstä

Kokemäenjoen nikkelipäästön vaikutukset vesieliöille täsmentyivät. Varsinais-Suomen elykeskuksen mukaan simpukat kärsivät päästöstä eniten.

Sukellustutkimusten ennakkotietojen perusteella nikkelipäästö vaikutti simpukkalajeihin eri tavalla. Vähiten kärsi sysijokisimpukka ja eniten pikkujärvisimpukka.

Simpukoiden kuolleisuus on patoaltaan alapuolisella joella sekä patoaltaassa selvästi korkeampi kuin verrokkialueella, patoaltaan yläpuolella.

Selvityksen mukaan kuolleita suutareita on muutamia satoja. Muiden lajien kuolleita kaloja ei ole juuri havaittu.

Hapenpuute ei ole ollut kalakuoleman syynä, koska happitilanne joessa on ollut mittausten mukaan normaali. Teollisuuspäästöistä aiheutunut aineenvaihdunnan häiriintyminen näyttää todennäköisimmältä syyltä tässä vaiheessa. **MT**

www.maaseuduntulevaisuus.fi

Lue lukulaudalta!

Maaseudun Tulevaisuuden voi nyt lukea myös lukulaudalta, joka on painetusta lehdestä tabletille sovitettu versio. Sitä voi lukea kaikilla iPad- ja Android-lukulaitteilla sekä uusimmilla iPhone-, Android- ja Windows Phone-älypuhelimilla.

UUSI KESTOTILAAJAN ETU!

Ole hyvä – kestotilaajana saat sen maksutta!

Lukulautalehden käyttö on helppoa. Menet vain lukulaitteella osoitteeseen

lukulauta.mt1.fi

Lue lisää eduista Maaseudun Tulevaisuuden nettisivuilta. Tee uusi kestotilaus tai vaihda määräaikainen kestotilaukseksi osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi/kestotilaus tai soita 020 413 2277.

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti